Försvarsutskottet

Statsrådets redogörelse om politiken för geografisk information

Till jord- och skogsbruksutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse om politiken för geografisk information (SRR 2/2018 rd): Ärendet har remitterats till försvarsutskottet för utlåtande till jord- och skogsbruksutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- överdirektör Pentti Lähteenoja, jord- och skogsbruksministeriet
- specialsakkunnig Kari-Pekka Karlsson, jord- och skogsbruksministeriet
- enhetschef, brigadgeneral Antti Lehtisalo, försvarsministeriet
- specialsakkunnig Anu Sallinen, försvarsministeriet
- ingenjöröverstelöjtnant Matti Rantanen, Huvudstaben.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Statsrådets redogörelse om politiken för geografisk information (SRR 2/2018 rd) är den första i sitt slag. Redogörelsen är ett viktigt styrdokument som lägger upp strategin för verksamheten på området inom hela den offentliga sektorn. Enligt uppgifter till utskottet har redogörelsen beretts förvaltningsövergripande, och under arbetets gång har också experter inom försvarsförvaltningen hörts på behörigt sätt.

Det är viktigt att det sammanställs en redogörelse om geografisk information, anser utskottet. Tekniken för geografisk information har utvecklats snabbt och användningen av informationen har ökat snabbt de senaste åren. Enligt de sakkunniga bygger en betydande del av samhällsfunktionerna på geodatabaser och positionsbestämning och tjänster relaterade till dem. Bland användarna märks säkerhetssektor, områdesplanering, byggsektor, transport och logistik, miljöskydd, miljöforskning, skogsbruk, energisektor och handel.

Enligt uppgifter till utskottet är försvarsmakten, bland annat säkerhetsmyndigheterna, i hög grad beroende av geodata, positioneringstjänst och av applikationer och tjänster i anslutning till dem. Till stor del behöver försvarsmakten och andra säkerhetsmyndigheter likadan geografisk information i sin verksamhet, och därför måste informationen i så stor utsträckning som möjligt vara samordnad och kompatibel. Exempelvis vid omfattande undantagstillstånd måste myndigheterna ha en gemensam lägesbild.

I utlåtandet inriktar sig utskottet på att behandla vilken roll geografisk information spelar inom försvarsförvaltningens verksamhetsområde och går då igenom de villkor som det fortsatta arbetet måste väga in från säkerhetssynpunkt.

Gemensam plattform för säkerhetsmyndigheterna

Säkerhetsmyndigheterna (försvarsförvaltningen, gränsbevakningsväsendet, nödcentralsverket, räddningsväsendet, polisen och social- och hälsovården) och statsrådets kansli har vissa specialbehov inom området geografisk information, sägs det i redogörelsen. Säkerhetsmyndigheterna ska under alla förhållanden ha tillgång till uppdaterad geografisk information och informationen ska vara densamma för alla aktörer.

Som ett led i strävandena att förbättra tillgången till geografisk information byggs det upp en gemensam plattform för säkerhetsmyndigheterna i ett slutet nät med stark autentisering. Där kan alla säkerhetsmyndigheter få de uppdaterade geodata som de behöver, också i undantagsförhållanden. Vidare innehåller plattformen en del nödvändiga tjänster. Utskottet anser den gemensamma plattformen vara mycket nödvändig.

Frågor att beakta i det fortsatta arbetet inom försvarsförvaltningen

Också i ett statsfinansiellt perspektiv är det viktigt att alltmer heltäckande geografisk information finns tillgänglig på bred bas. Samtidigt gäller det dock att komma ihåg att geografisk information i hög grad påverkar vår nationella säkerhet och att informationen också kan användas för att försämra säkerheten.

Geodata kommer inte bara att finnas i ett slutet nät utan geografisk information kommer i fortsättningen också att distribueras mer öppet och heltäckande, vilket inte är fullkomligt problemfritt med avseende på den nationella säkerheten. När geografisk information öppnas för allmänheten, måste man i processerna alltid ta hänsyn till vad detta innebär för vår nationella säkerhet, påpekar utskottet. Det kunde införas ett förfarande som liknar bedömning av ekonomiska och miljömässiga konsekvenser.

Dessutom påpekar utskottet att offentlighet eller sekretess för informationen måste bedömas utifrån de kriterier som råder vid den aktuella tidpunkten. I framtiden kan det hända att geografisk information kan användas exempelvis för att begå brott eller för att skada den nationella säkerheten med metoder som vi ännu inte känner till. Därför är det nödvändigt att konsekvenserna för den nationella säkerheten prövas som det sägs ovan innan geografisk information öppnas för alla.

Dessutom bör det finnas olika nivåer på tillgängligheten till information. De data som är mest kritiska för den nationella säkerheten bör bara vara tillgängliga för de viktigaste säkerhetsmyndigheterna och med krav på stark autentisering. Vidare anser utskottet det vara av största vikt att det klart och tydligt läggs fast vilket ansvar geodataproducenter har, enligt vilka kriterier de får ge ut data och vilka data de får distribuera. Exempelvis är det till nytta för behoven i det civila samhället att geodata tillgängliggörs tredimensionellt, men det kan vara en risk för den nationella säkerheten om data beträffande säkerhetsmyndigheternas fastigheter ges ut tredimensionellt.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Försvarsutskottet anför

att jord- och skogsbruksutskottet bör beakta det som sägs ovan.

Helsingfors 18.9.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ilkka Kanerva saml
medlem Thomas Blomqvist sv
medlem Marisanna Jarva cent
medlem Seppo Kääriäinen cent
medlem Markus Mustajärvi vänst
medlem Riitta Mäkinen sd
medlem Sirpa Paatero sd
medlem Markku Pakkanen cent
medlem Jaana Pelkonen saml
medlem Mika Raatikainen saf
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Mikko Savola cent
ersättare Eero Reijonen cent.

Sekreterare var

utskottsråd Heikki Savola.